
Vergaderjaar 2022–2023

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2640

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 april 2023

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan van de Raad Buitenlandse Zaken van 24 april 2023 aan.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

GEANNOTEEERDE AGENDA VAN DE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 24 APRIL 2023

Op 24 april a.s. vindt de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Luxemburg. De Permanente Vertegenwoordiger van Nederland bij de Europese Unie zal Nederland vertegenwoordigen tijdens deze Raad. Op de agenda staan als volle agendapunten de Russische agressie jegens Oekraïne en de implementatie van het EU actieplan voor de geopolitieke consequenties van de Russische agressie jegens Oekraïne. Onder *Current Affairs* zal worden gesproken over Moldavië en Tunesië. Tijdens de lunch staat een informele uitwisseling met de Georgische Minister van Buitenlandse Zaken, Ilija Darchiashvili gepland.

Volle agendapunten

Russische agressie jegens Oekraïne

De Raad zal over de voortdurende Russische agressie tegen Oekraïne spreken. De kern van de inzet van het kabinet ten aanzien van de Russische oorlog tegen Oekraïne blijft onverminderd gericht op enerzijds het verlenen van zoveel mogelijk steun aan Oekraïne en anderzijds op het verder vergroten van de druk op Rusland om de agressie te beëindigen. Het kabinet blijft zich inzetten voor verdere aanscherping van de sancties tegen Rusland en maatregelen om sanctieomzeiling te bestrijden. Ook blijft het kabinet geïnteresseerd in *accountability* en het bijdragen aan de herstel- en wederopbouwopgave van Oekraïne, in zoverre de veiligheidssituatie dit toelaat. Over een eerste steunpakket voor 2023 is uw Kamer op 3 april jl. per brief geïnformeerd.¹

Voor wat betreft *accountability* blijft het kabinet zich inzetten voor onderzoek naar schendingen van internationaal recht in Oekraïne, het verzamelen van bewijs voor gebruik in toekomstige rechtszaken en de coördinatie van *accountability*-initiatieven. Het kabinet verwelkomt het onafhankelijke onderzoek van het Internationaal Strafhof naar president Poetin en de Russische commissaris voor kinderrechten Lvova-Belova. Het kabinet blijft zich samen met Duitsland en Oekraïne inzetten voor de bestrijding van ontvoering van Oekraïense kinderen naar Rusland en de door Rusland bezette gebieden. Het kabinet acht het van belang dat de EU en haar lidstaten initiatieven op het gebied van bestrijding van kindervervoering coördineren in nauwe samenspraak met Oekraïne. In navolging op het politieke akkoord in de afgelopen RBZ van maart² over het leveren van munitie aan Oekraïne vanuit de Europese Vredesfaciliteit (EPF) zal de Raad deze voorstellen naar verwachting formeel aannemen.

Implementatie van het EU actieplan voor de geopolitieke consequenties van de Russische agressie tegen Oekraïne: *Global Outreach*

De Russische agressie tegen Oekraïne en de wereldwijde reacties hierop onderstrepen de noodzaak om te investeren in de relaties met landen in Afrika, Midden-Oosten, Azië en Latijns-Amerika. De EU is recent een pilot begonnen om de inzet van de EU en de lidstaten richting enkele sleutel landen te intensiveren en beter op elkaar af te stemmen. Dit sluit aan op de betere afstemming tussen de werkzaamheden van de Commissie en lidstaten onder de *Team Europe* aanpak. Naar verwachting zullen de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) en de Commissie de laatste stand van zaken delen over deze inzet.

¹ Kamerstukken 36 337 en 36 336, nr. 3.

² Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 20 maart 2023, Kamerstuk 21 501-02, nr. 2626.

Het kabinet blijft zich naast de EU-inzet ook bilateraal inspannen om zoveel mogelijk landen te betrekken bij de brede steun aan Oekraïne, onder andere door de dialoog voort te zetten met landen die zich niet duidelijk over de oorlog uit kunnen of willen spreken. Ook voor het tegengaan van sanctieomzeiling is in deze gesprekken aandacht. Het versterken of verdiepen van handelsrelaties en van strategische partnerschappen om de toestroom van kritieke grondstoffen te diversifiëren is onderdeel van *outreach* naar genoemde landen van zowel de bilaterale, als de EU inzet.

Current Affairs

Moldavië

De Raad zal stilstaan bij de situatie in Moldavië. Hoewel de veiligheidssituatie op dit moment stabiel is, blijft Moldavië erg kwetsbaar voor hybride dreigingen vanuit Rusland. Door middel van onder andere desinformatiecampagnes, betaalde demonstraties en *false flag operations* probeert Rusland het draagvlak voor de pro-Europese hervormingsregering te ondermijnen. Deze dreiging is ernstig, maar niet nieuw. Al voor de oorlog in Oekraïne deed Rusland pogingen tot ondermijning van de hervormingsgezinde regering. Daarnaast heeft Moldavië te kampen met aanzienlijke economische en humanitaire gevolgen, zoals de opvang van Oekraïense vluchtelingen, van de oorlog in Oekraïne.

Het kabinet draagt actief bij aan de verschillende initiatieven in EU-verband om Moldavië bij te staan. Daaronder vallen onder andere de oprichting van een *EU Partnership Mission* en een nieuwe steunmaatregel onder de *European Peace Facility*. Het betreft een voorstel voor niet-lethale steun ter waarde van € 40 miljoen voor de Moldavische strijdkrachten. De Raad zal daarnaast spreken over de mogelijkheid van het oprichten van een instrument voor het sanctioneren van oligarchen die de Moldavische staat ondermijnen. Nederland heeft deze inspanningen in lijn met de Motie van het lid Piri³ actief ondersteund en zal zich blijven inzetten om het sanctioneren van actoren die de Moldavische staat ondermijnen.

Tunesië

De Raad zal de bespreking over Tunesië van de vorige RBZ op 20 maart jl. vervolgen.⁴ Hierbij zal opnieuw worden stilgestaan bij politieke ontwikkelingen, de socio-economische omstandigheden en de stand van zaken op migratie. De Commissie pleitte tijdens de vorige RBZ voor een gebalanceerde EU-boodschap en blijvende betrokkenheid bij Tunesië. Hiertoe zullen komende tijd verschillende bezoeken van Eurocommissarissen en ministers van EU-lidstaten aan Tunesië plaatsvinden. Mogelijk zal een terugkoppeling en vooruitblik naar deze bezoeken plaatsvinden. De Europese Commissie pleit voor een brede respons op Tunesië, onder andere met financieel-economische ondersteuning en ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast wil de Commissie meer samenwerking met Tunesië op het gebied van migratie en veiligheid.

Het kabinet acht de financieel-economische situatie en actuele ontwikkelingen omtrent de teloorgang van democratische waarden in Tunesië onverminderd zorgelijk. Zowel de democratische achteruitgang als de financieel-economische situatie kunnen daarnaast nieuwe migratiestromen richting Europa in de hand werken. Het kabinet is voorstander van een gebalanceerde benadering en goede samenwerking met Tunesië,

³ Kamerstuk 36 045, nr. 139.

⁴ Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 20 maart 2023, Kamerstuk 21 501-02, nr. 2626 d.d. 28 maart 2023.

waarin tegelijkertijd nadruk ligt op respect voor de rechtsstaat en mensenrechten, het bevorderen van sociaaleconomische en politieke stabiliteit, en het tegengaan van irreguliere migratie. Het kabinet onderstreept daarbij zijn solidariteit met de Tunesische bevolking en benadrukt dat vrijheden en democratische instituties essentieel zijn voor stabiliteit op de midden tot lange termijn.

Informeel lunch met de Georgische Minister van Buitenlandse Zaken

En marge van de RBZ zal de Raad tijdens de lunch spreken met de Minister van buitenlandse zaken van Georgië, Ilija Darchiashvili, over de recente politieke ontwikkelingen in Georgië. Recentelijk waren er in Georgië hevige protesten tegen het «*foreign agent*»-wetsvoorstel, dat volgens tegenstanders een ondermijnend effect zou hebben op het werk van niet-gouvernementele organisaties (NGOs) en de media.⁵ Het wetsvoorstel werd in tweede lezing verworpen en is nu van tafel. Daarnaast bestaan er ernstige zorgen om de gezondheidssituatie van oud-president Mikheil Saakashvili.

Het kabinet heeft zich publiekelijk uitgesproken tegen de «*foreign agent*»-wetgeving en brengt consequent en regelmatig zijn zorgen over rondom de situatie van oud-President Saakashvili. In het kader van het EU-toetredingstraject moedigen de EU en Nederland de Georgische autoriteiten aan om volledig uitvoering te geven aan de twaalf hervormingsprioriteiten uit de Opinie van de Commissie⁶. De Commissie zal in een formeel voortgangsrapport beoordelen in welke mate Georgië voldoet aan de prioriteiten uit de Opinie, ook op het gebied van media-vrijheid en de bescherming van het maatschappelijk middenveld. Dit rapport wordt in oktober 2023 verwacht.

⁵ Zie Aangangsel Handelingen II 2022/23, nrs. 2003, 2050.

⁶ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/opinion-georgias-application-membership-european-union_en.